

Związek Rzemiosła Polskiego

ul. Miodowa 14, 00-246 Warszawa, tel. +48 22 50 44 200, fax. +48 22 50 44 220, www.zrp.pl, zrp@zrp.pl

Stanowisko w sprawie ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw - wersja uchwalona przez Sejm RP w dniu 01.10.2021 -

W dniu 1 października 2021 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (dalej „Ustawa”). Wersja projektu przekazana do rozpatrzenia przez Senat zawiera dosyć istotne, naszym zdaniem, różnice w odniesieniu do projektu Ustawy konsultowanego ze stroną społeczną w sierpniu 2021 r.

Związek Rzemiosła Polskiego przedstawił stanowisko odnośnie do pierwotnie projektowanych przepisów w ramach konsultacji w sierpniu 2021 r. Znacząca część uwag pozostaje aktualnymi. Podtrzymujemy je w niniejszym stanowisku, podkreślając, że odnoszą się do rozwiązań, które w sposób istotny wpłyną na działalność mikro- i małych przedsiębiorców, w szczególności niewielkich firm rzemieślniczych. Dodatkowo, przedstawiamy również stanowisko do zmian wprowadzonych do projektu w trakcie prac legislacyjnych w Sejmie.

UWAGA OGÓLNA

Związek Rzemiosła Polskiego uważa, że tempo wprowadzania zmian podatkowych zawartych w „Polskim Ładzie” jest zdecydowanie zbyt szybkie, nie gwarantuje czasu na analizę zgłaszanych uwag i poprawek do projektu. Szereg ważnych uwag i propozycji zmian w projekcie przedstawionych przez organizacje partnerów społecznych, w tym w szczególności Związek Rzemiosła Polskiego nie zostały poddane uzgodnieniom i dalszym konsultacjom przed uchwaleniem ustawy. Przyjęte terminy prac legislacyjnych powodują, że podatnicy nie będą mieli wystarczająco dużo czasu, aby przygotować się do zmian podatkowych, które wprowadza Ustawa.

Niniejsza Ustawa stanowi fundamentalną zmianę systemu podatkowego, w związku z czym prace legislacyjne powinny uwzględnić konsultacje społeczne w pełnym zakresie, rzetelną analizę przepisów i zgłaszanych uwag oraz końcowo zapewnić odpowiednie *vacatio legis*, tak aby podatnicy mieli czas na dostosowanie się do nowych przepisów, które niewątpliwie wpłyną na ich obciążenia podatkowe. Z tego względu postulujemy, aby wprowadzenie wszystkich nowych regulacji zostało przesunięte na rok 2023.

1. PODWYŻSZENIE KWOTY WOLNEJ OD PODATKU ORAZ PROGU PODATKOWEGO – ART. 1 PKT 46 USTAWY

Podwyższeniu do 30.000 zł ulegnie „kwota wolna” od podatku oraz nastąpi zwiększenie drugiego progu dochodowego do wysokości 120.000 zł, po przekroczeniu którego będzie miała zastosowanie 32% stawka podatku - dla ogółu podatników podatku dochodowego od osób fizycznych obliczających podatek według skali podatkowej. Podwyższenie „kwoty wolnej” i progu podatkowego należy ocenić pozytywnie. Uważamy, jednak, że wprowadzenie tych zmian zostanie zniwelowane przez znaczące zwiększenie obciążeń fiskalnych wynikających ze zmiany zasad opłacania składki zdrowotnej (komentowane dalej), które dotkną podatników średnio- i więcej zarabiających, głównie przedsiębiorców. **Koszty reformy ponoszone przez osoby aktywne zawodowo i lepiej zarabiające, osiągające dochody z działalności gospodarczej, lub z kilku źródeł dochodów, będą nieproporcjonalnie wysokie do korzyści osób mniej aktywnych zawodowo.**

2. ULGI PODATKOWE DLA KLASY ŚREDNIEJ – ART. 1 PKT 40 USTAWY

Ustawa przewiduje ulgę w podatku dochodowym dla osób zatrudnionych na umowę o pracę oraz osób prowadzących działalność gospodarczą i rozliczających się na zasadach ogólnych, które osiągają roczny przychód w przedziale od 68.412 zł do 133.692 zł rocznie. Celem wprowadzenia ulgi jest m.in. zrekompensowanie podatnikom wyłączenia możliwości odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne. **Ustawa rozszerzyła krąg podatników korzystających z ulgi dla klasy średniej o podatników osiągających przychody z działalności gospodarczej i opodatkowanych wg skali podatkowej. W tym zakresie Ustawa uwzględniła postulaty przedsiębiorców i należy ją ocenić pozytywnie.**

Jednak, zasady stosowania ulgi, w aktualnym kształcie, są sformułowane nieprecyzyjnie. W przypadku podatników osiągających przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej, podstawą obliczania ulgi jest przychód z działalności gospodarczej pomniejszony o koszty prowadzenia tej działalności. **Użycie sformułowania „koszty prowadzenia działalności”, które nie jest zdefiniowane w ustawach podatkowych, zupełnie niepotrzebnie może wywoływać wątpliwości interpretacyjne. Sugerujemy doprecyzowanie przepisu poprzez użycie pojęcia „kosztów uzyskania przychodów”.**

W przepisach przewidziano limit przychodów, które umożliwiają skorzystanie z ulgi. Dla podatników osiągających przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej ulga jest stosowana, jeżeli suma uzyskanych w roku podatkowym przychodów wynosi co najmniej 68.412 zł i nie przekracza kwoty 133.692 zł. Ze względu na użycie słowa „przychodów” w odniesieniu do limitu stosowania ulgi, obawiamy się, że przepis ten wykluczy przedsiębiorców osiągających podobne dochody, którzy ze względu na koszty działalności, generują dużo wyższe przychody (branże wytwórcze, handlowa, usługi materialne). **Postulujemy aby art. 26 ust. 4b ustawy o PIT, przewidywał zastosowanie ulgi jeżeli suma uzyskanych w roku podatkowym przychodów, pomniejszona o koszty uzyskania tych przychodów, wynosi co najmniej 68 412 zł i nie przekracza kwoty 133 692 zł. Taki zapis nie pozostawi wątpliwości, że z ulgi skorzystają podatnicy osiągający dochody w przedziale określonym w przepisach.**

Kolejną wątpliwość budzi stosowanie ulgi dla klasy średniej w przypadku wspólnego rozliczenia małżonków. Jak wynika z przepisów, ulga stosowana jest odrębnie przez każdego z małżonków. Wobec tego, może się okazać, że małżeństwa osiągające „wspólnie” dochody na tym samym poziomie, jednak w różnych proporcjach, będą opodatkowane na innych zasadach: jeśli np. jeden z małżonków zarabia powyżej limitu ulgi, a drugi zarabia bardzo mało, nie skorzystają z ulgi, choć ich „średni” dochód mieści się w limicie uprawniającym do ulgi dla klasy średniej. Z kolei małżeństwo osiągające dochody, z których każdy uprawnia do skorzystania z ulgi, otrzymają ją „podwójnie”. **Postulujemy, aby ulga dla klasy średniej była uzależniona od dochodu przypadającego na małżonka, w przypadku jeśli małżonkowie rozliczają się wspólnie. W przeciwnym razie cel samej ulgi nie zostanie w pełni zrealizowany.**

Końcowo, uważamy, że ulga podatkowa powinna być dostępna również dla pozostałych podatników, rozliczających się na zasadach ogólnych, m.in. dla osób wykonujących umowy zlecenie, członków zarządu pobierających wynagrodzenie na podstawie aktu powołania oraz emerytów. Ograniczenie ulgi tylko do pewnych grup podatników, powoduje nieuzasadnioną dyskryminację podatników.

3. ZMIANY ZASAD OPŁACANIA SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE I LIKWIDACJA ODLICZANIA SKŁADKI OD PODATKU – ART. 15 USTAWY

Ustawa wprowadza likwidację możliwości odliczania opłaconej składki zdrowotnej od podatku dochodowego dla wszystkich podatników (zarówno przedsiębiorców, jak i pracowników, zleceniobiorców, emerytów). Podstawą wymiaru składki dla przedsiębiorców opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych według skali podatkowej oraz na zasadach podatku liniowego będzie dochód. **Istotnej zmianie w stosunku do projektu uległy stawki składki zdrowotnej dla poszczególnych grup przedsiębiorców:**

- Dla podatników rozliczających się na zasadach podatku liniowego, nowa stawka składki zdrowotnej wynosić będzie 4,9% podstawy, którą stanowi dochód, jednak nie mniej niż 9% wynagrodzenia minimalnego obowiązującego w dniu 1 stycznia roku składkowego;
- Dla przedsiębiorców rozliczających się na zasadach ogólnych, stawka składki zdrowotnej wynosić będzie 9% dochodu, jednak nie mniej niż 9% wynagrodzenia minimalnego obowiązującego w dniu 1 stycznia roku składkowego;
- Dla przedsiębiorców rozliczających się w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, miesięczna składka zdrowotna wynosić będzie 9% podstawy, przy czym podstawa składki uzależniona będzie od osiąganych przychodów i wynosić będzie odpowiednio:
 - 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (z IV kwartału roku poprzedniego), jeżeli przychody osiągnięte od początku roku kalendarzowego, nie przekroczyły kwoty 60 000 zł;
 - kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, jeżeli przychody osiągnięte od początku roku kalendarzowego, przekroczyły kwotę 60 000 zł i nie przekroczyły kwoty 300 000 zł;
 - kwota odpowiadająca 180% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, jeżeli przychody osiągnięte od początku roku kalendarzowego przekroczyły kwotę 300 000 zł.
- Dla osób rozliczających się w formie karty podatkowej składka zdrowotna wynosić będzie 9% minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień 1 stycznia danego roku.

Dodatkowo składką zdrowotną opłacaną na nowych zasadach zostaną objęte osoby powołane do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie, a więc członkowie zarządu osób prawnych (spółek, organizacji pozarządowych).

Pomimo zmian wprowadzonych w Ustawie w zakresie zasad obliczania składki zdrowotnej, podtrzymujemy stanowisko, że likwidacja możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku, stanowi drastyczne podniesienie obciążeń fiskalnych dla wielu podatników. Nowe zasady opłacania składek doprowadzą do istotnego zwiększenia obciążeń podatkowych przedsiębiorców - bezpośrednio poprzez wzrost opodatkowania dochodów z działalności jak i pośrednio poprzez zwiększenie kosztów wynagrodzeń pracowników. Uważamy, że zróżnicowanie zasad ustalania wysokości składki zdrowotnej przedsiębiorców w zależności od formy opodatkowania, dodatkowo skomplikuje znacząco system składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Nie znajdujemy uzasadnienia dla objęcia nowymi zasadami właściwie większości podatników, przy jednoczesnym utrzymaniu przywilejów dla innych grup podatników, nie płacących składek na ubezpieczenie zdrowotne: osoby prowadzące działalność nierejestrową, wykonujące umowy o dzieło, jak również rolnicy opłacający symboliczne składki zdrowotne, niezależne od ich sytuacji ekonomicznej. W sytuacji zwiększenia nakładów na służbę zdrowia, partycypować powinni wszyscy obywatele prowadzący działalność zarobkową. W przypadku utrzymania zasad opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne, należy rozważyć objęcie nią większej grupy podatników oraz obniżenie stawki składki na ubezpieczenie zdrowotne do poziomu, który złagodzi negatywne skutki zmian w przepisach, np. do wysokości 3% dochodu.

W założeniach do programu „Polski Ład” omawiane zmiany w zasadach opłacania składki zdrowotnej uzasadniano potrzebą zagwarantowania wyższych dochodów systemu ochrony zdrowia, które zapewni wzrost udziału wydatków na służbę zdrowia w relacji do PKB (do 7%) i tym samym znacząco poprawi funkcjonowanie publicznej opieki zdrowotnej w Polsce. Nowelizacja ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zakłada osiągnięcie założonej, docelowej średniej wydatków na zdrowie w relacji do PKB na poziomie 7% dopiero w roku 2027. Tymczasem **wzrost składki zdrowotnej, i wynikających stąd obciążeń fiskalnych, który miałby zostać wprowadzony już w 2022 roku, będzie „skokowy”**. W kontekście „pełzających” zmian w zasadach finansowania służby zdrowia, pojawiają się daleko idące wątpliwości, czy rzeczywiście zwiększone wpływy z tytułu składek zdrowotnych zostaną bezpośrednio przeznaczone na ochronę zdrowia. **W takiej sytuacji wzrost składek zdrowotnych de facto oznaczają będzie nic innego jak wzrost realnych obciążeń podatkowych i związanych z tym wpływów do budżetu na finansowanie innych celów lub po prostu „łatanie dziury budżetowej” kosztem przedsiębiorców.**

Pozostałe uwagi do zmiany w zasadach opłacania składek zdrowotnych:

- **Nowy system obliczania i rozliczania składki zdrowotnej oznacza wzrost biurokracji i kosztów prowadzenia działalności**

Nowe zasady oznaczają konieczność składania deklaracji miesięcznych przez wszystkich przedsiębiorców, nawet niezatrudniających pracowników. Dotychczas duża część przedsiębiorców opłacających składkę tylko za siebie była zwolniona z takiego obowiązku. Najmniejsi przedsiębiorcy będą często zmuszeni korzystać z pomocy profesjonalnych podmiotów. Ponadto, wprowadzenie obowiązku złożenia wniosku o zwrot nadpłaconej składki przez system teleinformatyczny, stanowi kolejny obowiązek dla przedsiębiorców. **Postulujemy, aby zwrot nadpłaconych składek, o ile wynikać będzie z rozliczenia rocznego składki, był dokonywany z urzędu – podobnie jak to ma miejsce w rocznych zeznaniach podatkowych w podatku dochodowym.**

- **Składki zdrowotne przedsiębiorców prowadzących więcej niż jedną działalność**

Ustawa przewiduje, że jeżeli ubezpieczony prowadzi więcej niż jedną działalność gospodarczą, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od sumy dochodów. **Obawiamy się, że przepis w tym brzmieniu będzie interpretowany w ten sposób, że strata podatkowa na danej działalności nie będzie uwzględniana w podstawie obliczenia składki zdrowotnej. W rezultacie podatnik będzie opłacał składki zdrowotne od podstawy znacząco wyższej niż faktycznie osiągnęte przez niego dochody ze źródła działalności gospodarczej.** Spowoduje to nieproporcjonalne obciążenia składkami zdrowotnymi dochodów podatników znajdujących się w tej samej sytuacji „podatkowej” (ten sam łączny dochód z wszystkich działalności), jednak posiadających inną strukturę dochodów z działalności gospodarczej.

Postulujemy aby, wprowadzić zapis, że jeżeli ubezpieczony prowadzi więcej niż jedną działalność gospodarczą, składka na ubezpieczenie zdrowotne jest opłacana od sumy wszystkich przychodów osiągniętych z działalności, pomniejszonych o sumę kosztów uzyskania przychodów ponoszonych w ramach wszystkich działalności.

- **Terminy prawa do korekty rozliczenia rocznego podstawy wymiaru składki oraz prawa do złożenia wniosku o zwrot nadpłaty są zbyt krótkie**

Prawo do złożenia wniosku o zwrot nadpłaconej kwoty upływa po miesiącu od terminu złożenia zeznania – w praktyce maksymalny termin na złożenie wniosku upłynie z końcem maja kolejnego roku (dla podatników dla których termin złożenia zeznania upływa z końcem kwietnia). Jednocześnie możliwość składania korekt miesięcznych dokumentów rozliczeniowych, kończy się z upływem drugiego miesiąca po upływie terminu na złożenie zeznania – czyli w większości przypadków z końcem czerwca. Zatem terminy te nie są tożsame – a zakładamy, że to na podstawie korekt deklaracji miesięcznych ZUS dokonuje ewentualnego zwrotu nadpłaconej składki. **Przepisy powinny umożliwiać korektę rozliczeń rocznych oraz miesięcznych w dłuższych terminach.**

Przepisy przewidują, że wniosek o zwrot nadpłaconej kwoty składki, złożony po terminie pozostawia się bez rozpoznania. Przepis ten budzi obawy, że ZUS będzie odmawiał zwrotu nadpłaty ubezpieczonemu. W związku z tym, zapis ten rozumiemy w ten sposób, że w sytuacji jeśli upłynie termin na złożenie wniosku o zwrot nadpłaconej składki, niezwróconą płatnikowi nadpłatę Zakład zaliczy na poczet kolejnych składek. Inna interpretacja tego przepisu prowadziłaby do niezgodności z ogólnymi zasadami prawa. Niezależnie od tego uważamy, że termin złożenia wniosku o zwrot składki powinien zostać wydłużony.

Ustawa przewiduje, że w przypadku zwrotu kwoty nadpłaty składki zdrowotnej, wynikającej z rozliczenia rocznego, dokonane rozliczenie rocznej podstawy wymiaru i należnych składek uznaje się za ostateczne. **Zakładamy, że powyższy zapis nie wyłącza działania ogólnych zasad przedawnienia zobowiązań z tytułu składek, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych (5 lat), a tym samym prawa do korekty. W sytuacji, jeśli organy rentowe będą miały prawo do weryfikacji oraz zmiany ustalonej podstawy składek, nowe przepisy wprowadzają dodatkowe ryzyko narażenia na zaległości składkowe, w przypadku korekty dochodu przedsiębiorcy, np. w toku kontroli organów podatkowych.** Już dziś przedsiębiorcy borykają się z często niespójną i niestabilną wykładnią prawa podatkowego. Wprowadzenie składek zdrowotnych uzależnionych od dochodu, dodatkowo zwiększa ryzyko i prowadzonej działalności i niepewność co do obciążeń fiskalnych.

4. OBNIŻKA STAWEK RYCZAŁTU – ART. 9 PKT 8 USTAWY

Ustawa wprowadza kolejną obniżkę stawek zryczałtowanego podatku od przychodów ewidencjonowanych dla wybranych branż. Przede wszystkim zmniejszone zostaną stawki ryczałtu od przychodów osiąganych ze świadczenia usług w zakresie opieki zdrowotnej (zawody medyczne) - opodatkowane będą według jednej 14% stawki (niezależnie od tego, czy świadczone będą osobiście, czy też z pomocą osób zatrudnionych). Podobnie, opodatkowane będą przychody ze świadczenia usług architektonicznych i inżynierskich, usług badań i analiz technicznych oraz w zakresie specjalistycznego projektowania (stawka 14%). Ustawa przewiduje również dodatkową, niższą stawkę ryczałtu w wysokości 12% dla niektórych przychodów związanych ze świadczeniem usług w obszarze IT, (obecnie opodatkowane są według stawki 15%). Pozostałe wolne zawody pozostają na stawce 17%.

Obniżka stawki ryczałtu obejmie więc tylko wybrane zawody, podczas gdy pozostałe branże poniosą koszty zwiększonych obciążeń podatkowych, funkcjonując w gospodarce dotkniętej skutkami pandemii.

Pomimo zapewnienia Ministerstwa Finansów w trakcie konsultacji projektu Ustawy o uwzględnieniu dodatkowych obniżek dla pozostałych branż, nie wprowadzono żadnych dodatkowych obniżek stawek ryczałtu. Związek podtrzymuje postulat, aby proporcjonalna obniżka stawek objęła wszystkich przedsiębiorców.

Pierwotnie stawki ryczałtu były ustalane przy 3-stopniowej skali podatkowej (18%, 32% oraz 40%). W międzyczasie nastąpiły znaczące modyfikacje opodatkowania, m.in. zlikwidowano najwyższą 40% stawkę podatkową oraz obniżono podstawową stawkę podatkową w skali podatkowej z 18% do 17%, zwiększono limit przychodów, dla których podatnicy mogą wybrać opodatkowanie ryczałem (z 250.000 eur do 2.000.000 eur). Ustawa przewiduje również podniesienie kwoty wolnej od opodatkowania oraz drugiego progu skali podatkowej. Wraz z powyższymi zmianami, nie nastąpiło proporcjonalne obniżenie wszystkich stawek w zryczałtowanym podatku dochodowym (poza wprowadzoną w ubiegłym roku obniżką stawek dla wybranych branż, głównie wolnych zawodów). **Z powyższych powodów uzasadniona jest proporcjonalna obniżka wszystkich stawek w zryczałtowanym podatku dochodowym, np. z 8,5% do 8%, stawki 5,5% do poziomu 5% oraz stawek podatku 3% do wysokości 2,75%. Postulat ten jest dodatkowo uzasadniony projektowaną likwidacją (dla nowych podatników) karty podatkowej (większość nowo powstałych firm usługowych będzie wybierała opodatkowanie ryczałem).**

5. LIKWIDACJA KARTY PODATKOWEJ DLA NOWYCH PRZEDSIĘBIORCÓW - ART. 9 PKT 16 USTAWY

W Ustawie utrzymano zmiany dotyczące opodatkowania w formie karty podatkowej. Stosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej będzie dotyczyło wyłącznie podatników, którzy korzystali z tej formy opodatkowania na dzień 31 grudnia 2021 r. i będą kontynuować jej stosowanie. Od 1 stycznia 2022 r. nikt nowy nie będzie mógł złożyć wniosku o zastosowanie opodatkowania w tej formie. W praktyce oznacza to likwidację opodatkowania w formie karty podatkowej.

Związek Rzemiosła Polskiego wnioskuję o pozostawienie możliwości opodatkowania w formie karty podatkowej dla nowych podatników – jest to bowiem podatek z którego przede wszystkim korzystają niewielkie usługowe zakłady rzemieślnicze.

Po likwidacji opodatkowania w formie karty podatkowej koszty prowadzenia niewielkich zakładów usługowych wzrosną, ze względu na większe obciążenia podatkowe, jak również na dodatkowe obowiązki sprawozdawcze i często związane z tym koszty obsługi księgowej. Dodatkowo, likwidacja opodatkowania w formie karty dla „nowych” podatników, będzie powodowała dyskryminację firm, które działają w tych samych uwarunkowaniach (branża, wielkość miejscowości, zatrudnienie) – jedna będzie opodatkowana w formie karty podatkowej na zasadzie kontynuacji, nowe firmy będą z tej możliwości wykluczone.

ZWIĄZEK RZEMIOSŁA POLSKIEGO POSTULUJE O POZOSTAWIENIE MOŻLIWOŚCI WYBORU KARTY PODATKOWEJ DLA NOWYCH PODATNIKÓW.

Ewentualnie, mając na uwadze motywy decyzji o likwidacji karty podatkowej, proponujemy rozważenie „kompromisu” i umożliwienie rozliczenia w formie karty podatkowej przynajmniej podatnikom świadczącym usługi dla ludności (nie świadczących usług dla biznesu B2B). Z opodatkowania kartą mogłyby wówczas korzystać niewielkie zakłady, głównie rzemieślnicze, świadczące niezbędne usługi dla ludności (np. fryzjer, szewc, krawiec, fotograf, etc), co w rezultacie może być korzystne również dla odbiorców tych usług (konsumentów).

Jednocześnie, apelujemy, aby wprowadzenie nowych przepisów, niezależnie jakie rozwiązania zostaną ostatecznie przyjęte, odbyło się nie wcześniej niż od 1 stycznia 2023 roku – dłuższe vacatio legis zapewni wszystkim podatnikom prowadzącym lub podejmującym działalność w roku 2022 roku, wybór tej metody opodatkowania.

6. OBOWIĄZEK PROWADZENIA EWIDENCJI ZA POMOCĄ PROGRAMÓW KOMPUTEROWYCH ORAZ PRZESYŁANIA ZA POMOCĄ ŚRODKÓW KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ – ART. 1 PKT 39 I ART. 2 PKT 11 USTAWY

Zgodnie z Ustawą podmioty, które prowadzą działalność gospodarczą będą obowiązane do prowadzenia ksiąg rachunkowych, podatkowej księgi przychodów i rozchodów, a także ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, przy użyciu programów komputerowych oraz ich przesyłania w formie elektronicznej, w trakcie roku podatkowego (co miesiąc lub co kwartał) oraz po zakończeniu roku podatkowego (w terminie do upływu terminu dla złożenia zeznania za rok podatkowy). Obowiązek prowadzenia ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych za pomocą programów komputerowych będzie dotyczył również przedsiębiorców opodatkowanych w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Zgodnie z uzasadnieniem dodatkowe dane będą zbierane w celu zmniejszenia obciążeń przedsiębiorców związanych z prowadzeniem kontroli poprzez umożliwienie administracji skarbowej weryfikacji prawidłowości rozliczeń i wykrywania nadużyć w formie zdalnej, jak również mają być wykorzystane w aplikacji e-PIT i e-CIT. W większości przypadków potencjalne „korzyści” związane z kontrolą rozliczeń przez organy podatkowe mogą być niewspółmierne do kosztów wdrożenia reformy jakie będą musieli ponieść przedsiębiorcy, ale również administracja skarbową.

Związek Rzemiosła Polskiego uważa, że powyższe obowiązki powinny ewentualnie objąć większe przedsiębiorstwa, ewentualnie podatników VAT, które posiadają zasoby i infrastrukturę na comiesięczne przesyłanie tych danych. Natomiast niewielkie firmy, w szczególności nie prowadzące ewidencji za pomocą komputera, i korzystające ze zwolnienia z VAT będą musiały ponieść dodatkowe koszty związane z wdrożeniem rozwiązań zapewniających możliwość wysyłki danych w formie elektronicznej, ewentualnie zlecić tego rodzaju usługę na zewnątrz. Przedsiębiorcy nie oczekują ułatwień w rozliczeniach za pomocą aplikacji e-PIT lub e-CIT, w sytuacji, w której nakłada się na nich dodatkowe i uciążliwe obowiązki związane z comiesięczną wysyłką ewidencji podatkowych w formie elektronicznej („JPK”).

7. POSZERZENIE KATALOGU SKŁADNIKÓW WYKORZYSTYWANYCH W PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI – ART. 1 PKT 7 USTAWY

Ustawa przewiduje opodatkowanie przychodu z odpłatnego zbycia składników będących rzeczami ruchomymi, wykorzystywanych na potrzeby związane z działalnością gospodarczą na podstawie umowy leasingu operacyjnego. Celem znowelizowanych przepisów jest przede wszystkim objęcie opodatkowaniem zbycia samochodów wykorzystywanych w działalności gospodarczej na podstawie leasingu, a następnie wykupionych i zbywanych jako majątek prywatny. Uszczelnianie systemu podatkowego, poprzez ograniczanie możliwości preferencyjnych rozwiązań podatkowych, można by uznać za zasadne gdyby towarzyszyła im obniżka stawek podatkowych. **W obecnym kształcie, projekt wprowadza wiele restrykcji, podwyżek i biurokracji, w zamian dając w szczególności mniejszym przedsiębiorcom niewiele możliwości obniżenia podatków.**

8. WYŁĄCZENIE Z KOSZTÓW PODATKOWYCH ODPISÓW AMORTYZACYJNYCH OD BUDYNKÓW I LOKALI MIESZKALNYCH – ART. 1 PKT 16 ORAZ ART. 2 PKT 33 ORAZ ART. 71 USTAWY

Ustawa wyłącza z amortyzacji, m.in. budynki mieszkalne oraz lokale mieszkalne stanowiące odrębną nieruchomość, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz prawo do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, służące prowadzonej działalności gospodarczej lub wdzierżawiane albo wynajmowane na podstawie umowy. **W uchwalonej Ustawie wydłużono możliwość stosowania dotychczasowych przepisów do końca 2022 r., tj. zaliczania do kosztów uzyskania przychodów odpisów amortyzacyjnych od nieruchomości nabytych lub wytworzonych przed 1 stycznia 2022 roku. Zmianę tę należy ocenić pozytywnie, gdyż podatnicy zyskają czas na dostosowanie się do wprowadzonych zmian.**

Niezależnie od tego, podtrzymujemy dotychczasowe stanowisko, zgodnie z którym powyższe ograniczenie jest nieuzasadnione i zbyt restrykcyjne. Jeśli celem projektowanych przepisów jest ograniczenie „podwójnej” korzyści w PIT, jak wskazano w uzasadnieniu projektowanych przepisów (w sytuacji amortyzowania wynajmowanego lokalu mieszkalnego, który następnie jest zbywany po 5 latach bez podatku), należy rozważyć alternatywne rozwiązania, np. opodatkowanie przychodu ze sprzedaży lokali mieszkalnych wykorzystywanych w prowadzonej działalności gospodarczej lub wynajmowanych, podobnie jak inne składniki majątku, w sytuacji jeśli podatnik dokonywał odpisów amortyzacyjnych od nieruchomości (przychód opodatkowany z działalności w ciągu 6 lat od wycofania z działalności). Rozwiązanie takie pozwala osiągnąć efekt ograniczenia nieuzasadnionych korzyści podatkowych, a jednocześnie podatnicy zachowują prawo do amortyzowania nieruchomości mieszkalnych wykorzystywanych w prowadzonej działalności gospodarczej lub wynajmowanych w ramach tzw. „najmu prywatnego”.

9. OPODATKOWANIE PRZYCHODÓW Z NAJMU ZAWIERANYCH POZA DZIAŁALNOŚCIĄ GOSPODARCZĄ NA ZASADACH RYCZAŁTU OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH – ART. 1 PKT 6 USTAWY

Ustawa przewiduje wprowadzenie jednolitych zasad opodatkowania przychodów z najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze, zawieranych poza działalnością gospodarczą poprzez objęcie przychodów osiągniętych z tego tytułu wyłącznie opodatkowaniem w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych.

Ustawa wprowadza również obowiązek opodatkowania przychodów osiągniętych z tzw. „najmu prywatnego” tylko w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych. **W tej sytuacji uzasadnione wydaje się doprecyzowanie czym jest najem składników nie związanych z działalnością gospodarczą i wyraźne rozróżnienie „najmu prywatnego” od najmu stanowiącego działalność gospodarczą. Już dzisiaj bowiem powstają istotne wątpliwości interpretacyjne, i rozbieżne orzecznictwo w tym zakresie.**

10. ZMNIĘSIENIE LIMITU WYSOKOŚCI TRANSAKCJI GOTÓWKOWEJ MIĘDZY PRZEDSIĘBIORCAMI DO 8.000 ZŁ – ART. 22 PKT 1 USTAWY

Ustawa obniża z 15.000 zł do 8.000 zł, określony w art. 19 ustawy prawo przedsiębiorców, limit jednorazowej wartości transakcji związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą, które objęte są obowiązkiem płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy. Z tym przepisem powiązane są również sankcje związane z wyłączeniem z kosztów uzyskania przychodów płatności dokonywanych z pominięciem rachunku bankowego. **Zmniejszenie limitu transakcji gotówkowych uważamy za niekorzystne dla przedsiębiorców. Dzisiejsza rzeczywistość gospodarcza wciąż jeszcze wiąże się z koniecznością dokonywania opłat gotówkowych, i kwota 15.000 zł wydawała się w tym przypadku rozsądnym „kompromisem”. Postulujemy pozostawienie limitu transakcji gotówkowych na dotychczasowym poziomie.**

11. POPULARYZACJA OBROTU BEZGOTÓWKOWEGO

- **Wprowadzenie obowiązku posiadania terminala płatniczego - art. 22 pkt 2 Ustawy**
- **Wprowadzenie limitu transakcji gotówkowych z konsumentami - art. 18 pkt 2 Ustawy**
- **Czasowe ograniczenia niektórych preferencji w VAT dla podatników „gotówkowych” – art. 14 pkt 10 i 17 Ustawy**

Ustawa nakłada na przedsiębiorców obowiązek zapewnienia możliwości dokonywania zapłaty w miejscu, w którym działalność gospodarcza jest faktycznie wykonywana, przy użyciu instrumentu płatniczego (terminala płatniczego). Obowiązek będzie dotyczył podatników, zobowiązanych do prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących. Założeniem projektowanej zmiany jest popularyzacja obrotu bezgotówkowego w Polsce formalnie poprzez ustawowy obowiązek, a w praktyce poprzez stworzenie zachęt w formie przyspieszonego zwrotu VAT lub odebrania przywilejów, np. w postaci kwartalnego rozliczania podatku. **Obligatoryjne posiadanie terminala oznacza kolejny obowiązek, wiążący się z dodatkowymi kosztami, w tym kosztami jego obsługi (płatności za pomocą terminala obciążone są prowizją). Nie możemy zapominać, że działanie terminala wymaga stabilnego połączenia internetowego, przy czym obecnie w Polsce nie w każdym miejscu jest zapewniony dostęp do sieci internetowej. Postulujemy aby posiadanie terminala nie było obowiązkowe, ewentualnie, aby obowiązek posiadania terminala płatniczego dotyczył przedsiębiorców dokonujących transakcji przekraczających określony limit jednostkowy transakcji (np. 1.000 lub 2.000 zł), lub decydować powinien limit obrotów miesięcznych/ rocznych (do rozważenia wysokość limitu).**

Przypisanie przychodu przedsiębiorcy, który przyjmuje zapłatę gotówką od konsumenta płatność za transakcję o wartości powyżej 20.000 zł (w takiej sytuacji konsument jest zobowiązany do dokonania płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego, zgodnie z nowym przepisem ustawy o prawach konsumenta) uważamy za nadmiernie sankcjonujący odpowiedzialność po stronie przedsiębiorcy. W przepisach wskazano, że przychód przedsiębiorcy stanowi kwota płatności dotyczącej transakcji, otrzymana bez pośrednictwa rachunku płatniczego - z literalnego brzmienia przepisu wynika, że przychód stanowi równowartość kwoty brutto, co jest nie do zaakceptowania.

Przepisy przewidują dla podatnika, który mimo obowiązku nie zapewnił możliwości dokonywania zapłaty przy użyciu instrumentu płatniczego, czasowe ograniczenie możliwości stosowania rozliczeń kwartalnych oraz prawa do zwrotu VAT w terminie 25-dniowym. **Związek ma wątpliwości dotyczące negatywnych skutków wynikających z błędnej interpretacji przepisów podatkowych dotyczących obowiązku prowadzenia ewidencji za pomocą kas fiskalnych. W przypadku jeśli przedsiębiorca nieprawidłowo ustali prawo do zwolnienia z obowiązku prowadzenia ewidencji za pomocą kasy fiskalnej, może być narażony na konsekwencje związane np. z utratą możliwości kwartalnego rozliczania VAT i powstanie zaległości podatkowych.**

12. WPROWADZENIE TZW. NABYCIA SPRAWDZAJĄCEGO ORAZ TYMCZASOWEGO ZAJĘCIA RUCHOMOŚCI W RAMACH EGZEKUCJI – ART. 20 PKT 10 USTAWY

Projekt ustawy wprowadza instytucję tzw. nabycia sprawdzającego, które ma uzupełnić obecne narzędzia służące przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom, tj. niewystawiania albo niewydawania paragonu fiskalnego. **Uważamy, że zaproponowane rozwiązanie jest nieproporcjonalnym środkiem, jego efektywność będzie niewielka, bowiem generować będzie istotne koszty po stronie aparatu skarbowego (m.in. koszt nabycia sprawdzającego, jeśli niemożliwy będzie jego zwrot), w stosunku do ewentualnych korzyści fiskalnych, a tym samym nie przełoży się na istotny wzrost dochodów budżetowych. Wprowadzenie instytucji nabycia sprawdzającego rodzi pytanie o zasadność wprowadzenia kas on-line, które miały być narzędziem m.in. zdalnej kontroli prawidłowości ewidencjonowania obrotu na kasie fiskalnej.**

Kolejną proponowaną zmianą jest wprowadzenie nowego instrumentu (uprawnienia) organów egzekucyjnych (funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowe) do dokonywania tzw. tymczasowego zajęcia ruchomości w stosunku do dłużników, wobec których organy egzekucyjne wystawiły tytuły wykonawcze. W wyniku zmiany przepisów, organy egzekucyjne nabędą tymczasowe prawo rozporządzania ruchomościami zobowiązanego (na okres 96 godzin), jeżeli z informacji zawartych w systemie EGAPOLTAX będzie wynikać, że wobec podatnika jest prowadzona egzekucja administracyjna. W okresie tym właściwy organ egzekucyjny będzie obowiązany poprzez zatwierdzenie zajęcia przejść z tymczasowego zajęcia w zajęcie ruchomości, o którym mowa w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. **Przed wszystkim należy wskazać, że tymczasowe zajęcie ruchomości jest nadmierną ingerencją w prawo własności.**

W Ustawie przewidziano zapis, że tymczasowemu zajęciu ruchomości nie podlegają ruchomości o wartości znacznie przewyższającej kwotę potrzebną do zaspokojenia egzekwowanej należności pieniężnej. **Wobec braku zdefiniowania czym jest „wartość znacznie przewyższająca”, obawiamy się, że może dochodzić do naruszenia interesu podatników i narażania ich na dodatkowe straty, w przypadku tymczasowego zajęcia składników majątku służących działalności gospodarczej.**

Uważamy, że rozwiązania nabycia sprawdzającego oraz tymczasowego zajęcia ruchomości są narzędziami kontroli i egzekucji, które mogą być uciążliwe zwłaszcza dla mikro i małych przedsiębiorców, nie posiadających odpowiedniej wiedzy oraz zasobów finansowych i kadrowych do ochrony swoich interesów przed organami podatkowymi.

1. ULGA W PIT DLA PRACUJĄCYCH EMERYTÓW – ART. 1 PKT 154 USTAWY

Ustawa przewiduje zwolnienie od podatku dochodów osiągniętych przez osoby w wieku emerytalnym. Zwolnienie z opodatkowania obejmuje dochody m.in. ze stosunku pracy, umów zlecenia oraz pozarolniczej działalności gospodarczej (w tym opodatkowanej na zasadach ogólnych, podatku liniowego oraz zryczałtowanego podatku dochodowego), otrzymane przez podatnika po ukończeniu wieku emerytalnego, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85.528 zł pod warunkiem, że podatnik podlega z tytułu uzyskania tych przychodów ubezpieczeniu społecznym oraz podatnik, mimo nabycia uprawnienia, nie otrzymuje świadczeń emerytalnych lub rentowych.

Ulgę należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia sytuacji na rynku pracy, gdyż może ona stanowić zachętę do kontynuowania pracy przez osoby w wieku emerytalnym. Dodatkowo będzie ona korzystna dla samych podatników, którzy kontynuując aktywność zawodową, mogą zwiększyć swoje przyszłe świadczenia emerytalne.

Przepisy przewidują zwolnienie z podatku przychodów do kwoty 85.528 zł. Rozumiemy, że stosowanie tej ulgi w przypadku osiągnięcia przez podatnika przychodów powyżej kwoty 85.528 zł (np. z działalności gospodarczej), polegać będzie na wyłączeniu z opodatkowania dochodu ustalonego proporcjonalnie do kwoty przychodu zwolnionego. Innymi słowy koszty uzyskania przychodów będą ustalone w wysokości nieprzekraczającej przychodów opodatkowanych. **Tym niemniej w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, postulujemy aby dodać odpowiedni zapis doprecyzowujący zasady rozliczania kosztów uzyskania przychodów, w przypadku zastosowania zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 154 – analogicznie jak zostało to zawarte w aktualnym art. 22 ust. 3b ustawy o PIT, w odniesieniu tzw. ulgi w PIT dla młodych.**

2. ULGA W PIT DLA RODZIN WIELODZIETNYCH - ART. 1 PKT 153 USTAWY

Ustawa wprowadza zwolnienie z opodatkowania przychodów podatników do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85.528 zł, osiągniętych m.in. ze stosunku pracy, umów zlecenia, z pozarolniczej działalności gospodarczej (opodatkowanej na zasadach ogólnych, wg stawki liniowej lub ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych), którzy w roku podatkowym wychowują co najmniej czwórkę dzieci.

Podobnie jak w odniesieniu do ulgi w PIT dla emerytów (powyżej), postulujemy aby dodać odpowiedni zapis doprecyzowujący zasady rozliczania kosztów uzyskania przychodów, w przypadku zastosowania zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 153 – analogicznie jak w odniesieniu tzw. ulgi w PIT dla młodych.

Rozwiązanie, stanowiące instrument wsparcia rodzin wielodzietnych, należy ocenić pozytywnie. Uważamy jednak, że wprowadzenie tej ulgi, przy równoczesnej likwidacji możliwości wspólnego rozliczania z dzieckiem przez samotnych rodziców (omówione poniżej), prowadzi do dyskryminacji samotnych rodziców, na których ciążyą zwiększone obowiązki związane z opieką nad dziećmi.

3. LIKWIDACJA WSPÓLNEGO ROZLICZENIA Z DZIECKIEM – ART. 1 PKT 49 USTAWY

Ustawa likwiduje możliwość wspólnego rozliczenia z dzieckiem przez samotnych rodziców, zastępując ten mechanizm dodatkową ulgą w wysokości 1.500 zł, którą można będzie odliczyć od podatku. Odliczenie od podatku kwoty 1.500 zł oznacza ulgę podatkową odpowiadającą „kwocie wolnej” w wysokości niespełna 9.000 zł. Dotychczas wspólne rozliczenie z dzieckiem, umożliwiało skorzystanie z „podwójnej” kwoty wolnej, co przy wzroście kwoty wolnej przewidzianej w Ustawie oznaczałoby dla samotnego rodzica dodatkową korzyść podatkową w kwocie 5.100 zł, jak również, w przypadku przekroczenia drugiego progu skali, możliwość znaczącego obniżenia podstawy opodatkowania.

Zmianę uzasadnia się nadużyciami podatników, którzy pozostając w nieformalnych związkach korzystają ze wspólnego rozliczenia z dzieckiem. W rezultacie wszyscy podatnicy poniosą koszty nadużyć stosowanych przez niewielką grupę podatników. Nadużycia powinny być eliminowane w drodze indywidualnych decyzji, a nie systemowych zmian, które pozbawiają przywilejów podatkowych szeroką grupę podatników.

Zmiana ta jest zdecydowanie niekorzystna dla podatników aktywnych zawodowo i jednocześnie samotnie wychowujących dzieci, wśród których są również przedsiębiorcy rozliczający się na zasadach ogólnych. Należy podkreślić, że pozbawiając korzyści podatkowej samotnych rodziców, jednocześnie pozostawia się możliwość wspólnego rozliczenia z małżonkiem przez np. bezdzietne małżeństwo. De facto oznacza to „redystrybucję” dochodów od osób samotnie wychowujących dzieci do m.in. podatników nie posiadających dzieci. Wydaje się, że jest to sprzeczne z polityką prorodzinną.

Instytucja wspólnego rozliczenia z dzieckiem przez samotnych rodziców jest ulgą funkcjonującą, z pewnymi modyfikacjami, w polskim systemie podatkowym od samego początku obowiązywania ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Likwidacja wspólnego rozliczenia z dzieckiem nie była konsultowana na etapie projektu. Uważamy, że tak istotna zmiana, która doprowadzi do wzrostu obciążeń podatkowych grupy podatników, która powinna korzystać z ochrony i wsparcia państwa, wymaga rozważenia i powinna być poprzedzona konsultacjami społecznymi. Postulujemy utrzymanie wspólnego rozliczania się rodziców samotnie wychowujących dzieci.

4. MINIMALNY PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH - ART. 2 PKT 48 USTAWY

Kolejną istotną zmianą w Ustawie wprowadzoną w drodze poprawki, jest zupełnie nowe rozwiązanie (dodany art. 24ca do ustawy o CIT), nazywane minimalnym podatkiem dochodowym od osób prawnych. Przepisy przewidują, że podatnicy osiągający dochód, który stanowi mniej niż 1 proc. osiąganego przychodu, będą opłacać podatek dochodowy w wysokości 10% podstawy opodatkowania. Intencją ustawodawcy było ograniczenie optymalizacji podatkowej stosowanej głównie przez duże korporacje.

Przepisy nie przewidują jednak wyłączenia z obowiązku zapłaty minimalnego podatku ze względu na wielkość przychodów. Wobec tego obawiamy się, że mechanizm minimalnego podatku w obecnym kształcie może dotknąć także małe i średnie spółki, których dochody są niewielkie np. ze względu na sytuację finansową przedsiębiorstwa, a nie stosowaną optymalizację podatkową. Postulujemy aby rozważyć wprowadzenie limitu przychodów, dla którego powstaje obowiązek opłacania minimalnego podatku dochodowego, tak aby dotyczył on przede wszystkim firm z sektora dużych przedsiębiorstw.

PODSUMOWANIE

W ocenie Związku Rzemiosła Polskiego zaproponowane zmiany prowadzą do znaczącego zwiększenia obciążeń podatkowych przedsiębiorców oraz lepiej zarabiających pracowników i zleceniobiorców. To oni, w sposób naszym zdaniem nieproporcjonalny, poniosą koszty reform podatkowych.

Omawiane zmiany wiążą się z kolejnymi obowiązkami i kosztami po stronie przedsiębiorców. Wprowadzenie dodatkowych narzędzi kontroli m.in. obowiązek przesyłania elektronicznych ewidencji, obowiązkowych terminali, nabycia sprawdzającego, czy tymczasowego zajęcia ruchomości, przy jednoczesnym zwiększeniu obciążeń fiskalnych m.in. w wyniku zmian w zasadach opłacania składek zdrowotnych, czy likwidacji niektórych przywilejów podatkowych (np. likwidacja karty podatkowej dla nowych podatników, zakaz amortyzowania nieruchomości mieszkalnych) postrzegamy jako działanie opresyjne wobec przedsiębiorców.

Wprowadzenie nowych ulg podatkowych, m.in. ulga dla klasy średniej, ulga dla emerytów oraz rodzin wielodzietnych, jak również odmienne zasady wyliczania podstawy składki zdrowotnej i różne stawki składki zdrowotnej dla przedsiębiorców, dodatkowo skomplikuje system podatkowy. Uważamy, że tak istotne reformy powinny być wprowadzane rozważnie, z uwzględnieniem interesów wszystkich uczestników obrotu gospodarczego, i bardziej równomiernie rozkładać ich ciężar. Dodatkowo Ustawa powinna zapewniać vacatio legis umożliwiające podatnikom przygotowanie się do zmian podatkowych.

Warszawa, 20 października 2021 r.